

Матвійчук О. В., к.е.н.,
ПВНЗ «Міжнародний економіко-гуманітарний
університет імені академіка С. Дем'янчука», м. Рівне, Україна

АДАПТАЦІЯ НАЦІОНАЛЬНОГО ЕКОЛОГІЧНОГО ЗАКОНОДАВСТВА ДО ЄВРОПЕЙСЬКИХ НОРМ: СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Екологічна безпека розглядається Європейським Союзом як частина національної безпеки держави, як основу для подальшого сталого розвитку. Саме тому дії з охорони навколишнього середовища є одними з пріоритетних в ході зближення та співпраці між Україною та Європейським Союзом.

Впродовж останніх років в Україні ухвалено низку законів, що стосуються охорони атмосферного повітря, поводження з токсичними відходами, підвищення безпеки, які враховують положення Директиви ЄС щодо впровадження відповідних стандартів і методів, адаптованих в Європейському Союзі. Однак, адаптація національного законодавства в галузі охорони навколишнього середовища до законодавства ЄС, потребують удосконалення механізму взаємодії науковців, експертів, представників влади, а також додаткового фінансування. Значна робота щодо апроксимації екологічної політики та законодавства до прийнятих в ЄС законів та норм з охорони навколишнього середовища має реальні результати, а саме: при підтримці Світового банку підготовлено перші проекти Закону України про водну політику, зміни і доповнення до Водного кодексу України.

Європейська Комісія у 2012 році представила нову, сьому Програму дій з охорони навколишнього середовища до 2020 року «Жити добре, в межах, можливостей нашої планети», яка буде керівною для екологічної політики на період до 2020 року. Програма направлена на підвищення екологічної безпеки та перетворення ЄС у сталу «зелену» економіку. Вона містить такі тематичні пріоритети:

- Пріоритетна мета 1: Захист, збереження та розвиток природного капіталу ЄС,
- Пріоритетна мета 2: Перетворення ЄС на ресурсозберігаючу, «зелену» та конкурентоспроможну низьковуглецеву економіку,
- Пріоритетна мета 3: Захист громадян ЄС від екологічних тисків та ризиків для здоров'я і благополуччя,
- Пріоритетна мета 4: Максимізація переваг екологічного права ЄС.

Відповідно до статті 191 Договору про функціонування Європейського Союзу ця Програма ґрунтується на принципі здійснення запобіжних заходів, а також на принципах відшкодування шкоди завданої

навколишньому середовищу, передусім власниками джерел забруднення, а також принципі «забруднювач платить». Усі заходи, дії та цілі, визначені у Програмі, повинні реалізовуватися відповідно до принципів «розумного» регулювання та з проведенням комплексної оцінки впливу у разі необхідності.

Сучасне глобалізоване суспільство налаштовує людей до все більшого споживання за допомогою різноманітних маркетингових технологій, внаслідок чого зростає навантаження на довкілля, вичерпуються ресурси. Завдяки технологічному розвитку можна вивести населення з виробничої кризи, але лише за умови зміни ставлення людей до процесу споживання. Поставивши принцип задоволення суспільних інтересів вище задоволення особистих потреб споживача, можна забезпечити мінімізацію негативних антропогенних впливів на усі природні екосистеми. З іншого боку – це сприятиме уникненню неприродної перевитрати ресурсів для забезпечення функціонування економіки.

Зауважимо, що зростання забруднення навколишнього середовища багато в чому зумовлене застосуванням старих технологічних систем, яким властива низька екологічна ефективність виробництва. В регіонах, де економічний розвиток пов'язаний з переробленням сировини найбільше розвиваються напрямки, що супроводжуються незбалансованою експлуатацією природних ресурсів. На жаль в умовах України такими потенційно небезпечними з екологічної точки зору є переробна промисловість: електроенергетика, виробництво будматеріалів та скловиробів, хімічна, нафтохімічна і харчова промисловості. Тому, концепція сталого споживання та виробництва, що має стати основою розвитку національного екологічного законодавства, у першу чергу, спрямована на оптимізацію використання природних ресурсів і мінімізацію антропогенного навантаження на навколишнє середовище в процесі функціонування вказаних галузей. Адаптувати європейські моделі споживання та виробництва для національної економіки очевидно залишається актуальною метою. При цьому варто вказати на такі ключові принципи сталого споживання та виробництва:

- підвищення якості життя населення без шкоди для потреб майбутніх поколінь;

- усунути порочний зв'язок між економічним зростанням і деградацією навколишнього середовища;

- звести до мінімуму вплив на довкілля всіх етапів життєвого циклу товару.

Прийняття Закону України «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики на період до 2020 року» дало можливість отримати фінансування Європейською комісією програми «Підтримка реалізації Стратегії національної екологічної політики України», що робить можливим реалізацію нової екологічної політики, як на

державному так і регіональному рівні в різних сферах охорони довкілля. В рамках адаптації природоохоронного законодавства відповідно до Угоди про фінансування Програми необхідно впроваджувати наступні кроки:

— завершити погодження та, при потребі, внести зміни до планів заходів з імплементації екологічного законодавства ЄС на виконання Угоди про асоціацію між Україною та;

— провести інформаційну кампанію щодо внесення змін до Стратегії державної екологічної політики;

— при розробленні концепцій, програм, законодавчих актів з формування і удосконалення екологічної політики використовувати позитивний досвід країн ЄС, положення міжнародних стратегій та підходів у цій сфері.

Література

1. Програма дій з охорони навколишнього середовища до 2020 року «Жити добре, в межах, можливостей нашої планети» // Європейська комісія – Режим доступу: <http://www.greenmind.com.ua/images/meropriyatiya/EC-LEG-Textbook-UA.pdf>

УДК 342.9

Мушенюк В. В., к.ю.н., доцент,
Київський національний торговельно-економічний університет,
м. Київ, Україна

ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК ДІЯЛЬНОСТІ ДЕРЖАВИ У СФЕРІ ОПОДАТКУВАННЯ ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ГАРАНТІЙ ПРАВ ЛЮДИНИ

У нашій державі Конституцією гарантовано, що людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються найвищою соціальною цінністю. Забезпечення прав і свобод людини та їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави. В свою чергу, здійснення державою будь-якої діяльності неможливо без витрат грошових коштів, які правомірно накопичує держава у бюджеті, в тому числі у результаті сплати фізичними та юридичними особами податків, зборів, рентних плат, а також платежів неподаткового характеру.

Кожен суб'єкт суспільних відносин в Україні має право вільно здійснювати будь-яку підприємницьку діяльність, що не заборонена законом, та дотримуватись установлених державою правил нарахування та сплати податків у Податковому кодексі України (далі – ПК України) та інших актах про оподаткування. Держава створює всі необхідні умов для реалізації законності такої діяльності засобами контролю [1].

Одним із дискусійних видів взаємовідносин держави та платників